

csán az elméleti kérdések tisztázása után a szerzők az illető eljáráshoz szükséges gépekkel, készülékekkel (és vázlatosan azok működésével), anyagokkal (lemez, előhívó, vegypapír stb.), egyéb berendezési tárgyakkal (bútor stb.), beszerzési és működtetési költségekkel ismertetik meg az olvasót, majd vázolják az eljárás előnyeit és hátrányait. Külön fejezetben foglalkoznak avval, hogy melyik eljárás mely intézményben és milyen célra felel meg, figyelembe véve az intézmények nagyságát, funkcióit, igényeit; azt is megvizsgálják, hogy milyen arányban vannak egymással a beruházási és működtetési költségek. A sokszorosítással foglalkozó rész utolsó fejezete a szervezés, beruházás, felszerelés, a másolatok megőrzésének a kérdését ismerteti, végül a személyzeti és helyiség-igényekre tér ki.

A második rész — az elsőhöz hasonló részletességgel — a szelekcióval foglalkozik. Bevezetésül megállapítja a szelekció helyét a könyvtár és a dokumentáció szervezetében, majd az elméleti és a szervezési kérdések ismertetése után a különféle műveleteket, eljárásokat és azok gépeit, a lyukkártyákat és szalagokat, a kódolás kérdését, a lyukasztás, az ellenőrzés, a feliratkészítés, a visszakeresés kézi, félautomata és automata gépeit, készülékeit ismerteti. E részben is külön fejezetben foglalkoznak a szerzők a könyvtárak és dokumentációs központok számára legcélszerűbb módszer és ehhez tartozó berendezés

kiválasztásával és használatba vételével.

Az ismertett eljárások és gépek stb. a ma ismert és a könyvtári és dokumentációs gyakorlatban már bevált legkorszerűbbek. A magyar olvasó számára hátrányos, hogy a bemutatott sokszorosító gépek nagy része nálunk nem ismert vagy nem levő típusú, az itthon használt gépekről nem igen történik említés; számunkra az is csökkenti a könyv használhatóságát, hogy a beruházási, működtetési és egyéb költségeket a szerzők francia frankban adják meg, ami azonban francia könyvről lévén szó, természetes.

Összefoglalva: a szerzők a kérdéseket szintetikus módon tárgyalják meg, az eljárások és gépek, készülékek közül azokat ismertetik, amelyek a gyakorlatban már beváltak; ennek során azonban szinte valamennyi jelenleg korszerűnek mondható eljárással foglalkoznak. A könyv igen alkalmas tankönyvnek, mert az olvasó minden eljárásról rövid, de viszonylag teljes ismertetést talál benne; a kérdéseket jól ismerők számára is hasznos, mert segítséget nyújthat, ha egy intézmény egy új sokszorosítási vagy visszakereső eljárást akar kiválasztani, alkalmazni. Kész megoldásokat a szerzők — helyesen — nem adnak. A könyv használhatóságát elősegíti a sok és gondosan kiválogatott ábra és a bő — magyar szerzőkre is hivatkozó — bibliográfia.

NÉMETH BÉLA

BIBLIOGRÁFIÁK

A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945—1954. Szerkesztette: SÁNDOR István. Bp. 1965, Akadémiai Kiadó. 463 l.

Egy adatgyűjtemény, amely valamely tudományág magyar szakirodalmának a felmérését tekintti feladatának, mindenképpen hasznos vállalkozás. E vállalkozás jelentőségét fokozza az, ha olyan tudományterülettel kapcsolatban történik a bibliográfiai adatfeldolgozás, amelynek az irodalmi dokumentumai a tudományterület jellegénél fogva teljes egészükben a magyar és magyar vonatkozású szakirodalom fogalmi köréhez tartoznak. SÁNDOR István vállalkozása — 10 év (1945—1954) magyar néprajzi irodalmának bibliográfiai szintézis jellegű feldolgozása — ezért jelentős, ezért emelkedik ki az utóbbi időkben eléggé elszaporodott ún. nemzeti szakbibliográfiák közül. Egy néprajzi bibliográfia, amely nem szorítkozik a szorosan vett ha-

zai szakirodalom feltárására, hanem nyilvántartja a magyar népre és általában Magyarország népeire vonatkozó hazai és *külföldi* könyveket, tanulmányokat és azok ismertetését; magyar kutatóknak más népekkel foglalkozó munkáit; külföldi szerzőknek hazánkban megjelent műveit; továbbá a határainkon kívül élő magyar népcsoportokra vonatkozó hazai és külföldi irodalmat; regisztrálja a magyar tudósok külföldön megjelent munkáit, a magyar néprajznak mint kutatási területnek a teljes szakirodalmát mutatja be.

Ez a tartalmi teljességre törekvés SÁNDOR Istvánnak, a magyar néprajzi bibliográfia és tájékoztatás fáradhatatlan művelőjének maradéktalanul sikerült.

Elsősorban szembeötlő a feldolgozott anyag gazdagsága. 6020 tétel szerepel ebben a bibliográfiában, amely 60 szakcsoportba rendezi ezt a nagyon terjedelmes

anyagot. Az etnográfia és a folklór minden ágazatában való elmélyülés tette csak lehetővé SÁNDOR István számára, hogy 10 év ilyen meglepően nagyszámú termékét áttekinthetően, világosan rendezze. A szakcsoportokon belüli tagolás tiszta képet ad az egyes részproblémák feldolgozottságáról, az elért eredményekről. A néprajzi bibliográfia nem csupán rendezett címjegyzék, hanem segédtudományi funkciót betöltő alkotás. A vele szemben támasztott alapkövetelményeket SÁNDOR István a következőképpen fogalmazza meg: „Anyagunk elhatárolásában a néprajztudomány fogalmából indulunk ki, figyelemmel a szakterület újabb fejlődésére, az újabban kialakuló szemléletre és módszerekre.” Ebből kiindulva, mivel a tudomány szak – mint egyébként minden korszerű tudományos vizsgálódás – a vizsgált jelenségeket nem összefüggéseiből kiemelve, hanem a gazdasági-társadalmi viszonyokba ágyazottnak szemléli, a bibliográfia kiterjeszkedik mindazon kérdések irodalmára, amely a paraszti kultúra és életmód történeti alulakulását néprajzi szempontból tárgyalja, így azoknak a kérdéseknek az irodalmára is, amely a mezőgazdaság szocialista átalakulásával kapcsolatban a falusi lakosság életmódjának a változására vonatkozik.

Ez a szemlélet alapvetően helyes. A bibliográfus számára azonban új és nehezen megoldható feladatot jelent a volumenében megnövekedett és a „határterületekkel” rendkívül kibővült szakterület bibliográfiai ellenőrzése. Úgy gondolom, a bibliográfiai ellenőrzésnek ilyen értelemben vett megvalósítása növelte meg a bibliográfia terjedelmét, hiszen egy olyan korban, amikor a történeti és irodalomtörténeti kutatás a népi, plebejus hagyományok és mozgalmak felderítésére oly nagy erőfeszítéseket tett, a „néprajzi” vonatkozású szakirodalom rendkívüli mértékben megnövekedett, a néprajz határterületei kitágultak. SÁNDOR István mértéktartását mutatja, hogy erős kritikával végezte az anyaggyűjtést, és nem kezelte a néprajz „segédtudományaként” a történettudományt, az irodalomtörténetet, a nyelvészetet, a geográfiát, a művészettörténetet stb.

Nem tudunk azonban egyetérteni a bibliográfia azon törekvésével, hogy az általa „feltudományos”-nak nevezett irodalom könyvészeti feltárását is elvégezze, hivatkozva arra, hogy ezek a művek esetleg a tudományos kutatás által is felhasználható adatokat is közölnek. A társadalmi tudományi bibliográfiák egyik alapvető problémája mutatkozik abban, hogy a társadalomtudományi kutatások zömében a

kutatás tárgyát képező valamennyi dokumentum feltárása egy szakbibliográfia keretében nem valósítható meg; ésszerű keretek közé csak akkor szorítható, ha a kutatás igényeit kielégítő *szakirodalomra*, vagyis a primer jellegű közléseket tartalmazó dokumentumokra korlátozódik.

Egy bizonyos, ez a kiemelkedő bibliográfiai szintézis a kutatók, a könyvtárosok, a magyar népi hagyományok és népelet iránt érdeklődők széles rétege számára nagyon megbízható, korszerű, tudományos rendszerezési tájékoztatást nyújt a felszabadulásunk utáni első tíz esztendő néprajzi irodalmáról.

SZENTMIHÁLYI JÁNOS

Tezla, Albert: An introductory bibliography to the study of Hungarian literature. Cambridge Mass. 1964, Harvard Univ. Press. 290 l.

Magyar bibliográfus számára öröm és meglepetés. Megjelent az a bibliográfiai kalauz, amely feltárja a magyar irodalom tanulmányozásához leginkább szükséges nyomtatott forrásokat, a legkönnyebben hozzáférhető szövegkiadásokat, a legkorszerűbb és legjelentősebb irodalomtörténeti feldolgozásokat, a magyar irodalom megismeréséhez szükséges bibliográfiai forrásokat.

Ma már általánossá vált felismerés; a gondosan szerkesztett bibliográfiai bevezető egy tárgykör irodalmában való eligazodáshoz úgyszólván elengedhetetlen, különösen ha egyetemi hallgatókat akarunk önálló munkára ösztönözni. Most, TEZLA professzor jóvoltából, lelkes, fáradhatatlan munkája eredményeképpen kezünkben van a magyar irodalomtörténet régen nélkülözött bibliográfiai bevezetője. Szépséghibája — és ez nem a kitűnő szerzőre vet rossz fényt —, hogy nem nálunk, hanem az Egyesült Államokban jelent meg, nem magyar nyelven a hazai egyetemi hallgatók, kezdő kutatók igényeinek a kielégítésére, hanem angolul, a magyar irodalom iránt érdeklődő amerikai közönség számára.

Egyébként nem ritkaság, hogy idegen irodalmak bibliográfiai bevezetőit olyan országokban is elkészítik, ahol az idegen nyelvet és irodalmat oktatják. Kitűnő példa erre ORSZÁGH László máig is jól használható munkája: *Bevezetés az angol nyelv- és irodalomtudomány bibliográfiájába* (Bp. 1944.). Az a tény, hogy az amerikai közönség számára készült a bevezető, határozza meg azokat a szempontokat, amelyeket a szerzőnek munkája közben figye-

lembe kellett venni, és amelyekről egy rövid ismertetés keretében sem szabad megfedkezni.

TEZLA professzort a magyar irodalom iránti érte szeretetén kívül elsősorban az ösztönözte a munkára, hogy a magyar irodalom és irodalomtörténet megismeréséhez szükséges források — a könyvek és folyóiratok — az Egyesült Államok könyvtáráiban szétszóródva a legkülönbözőbb helyeken találhatók. Bibliográfiája, amely egyben lelőhelyjegyzék, útmutatást kíván adni arról is, hogy az Egyesült Államok és Nyugat-Európa melyik könyvtárában áll rendelkezésre a bibliográfiai bevezetőben ismertetett munka. Ez a gondos lelőhelyjegyzék a mi számunkra rendkívül tanulmányos és érdekes. Elsőzben kapunk képet arról, hogy a magyar irodalmat és irodalomtörténetet 112 amerikai és 18 nyugat-európai könyvtárban milyen művek képviselik; ezek a művek hány könyvtárban hol találhatók.

Figyelemre méltó ilyen szempontból a bibliográfia szerzőjének saját tapasztalatai alapján nyújtott értékelése: „Mind a Harvard College Library, mind a New York Public Library régóta törekszik magyar gyűjtemény kiépítésére és azt állandóan fejleszti. A New York Public Library gyűjteménye nagyobb, és jelenlegi gyűjtési tevékenysége is erőteljesebbnek látszik. A Library of Congress, amely szintén már régóta gyűjt magyar anyagot, az utóbbi években BAKÓ Elemér irányítása alatt növelte gyűjtési tevékenységét. A Cleveland Public Librarynek elsősorban magyar írók műveiből jó gyűjteménye van, de azt tapasztaltam, hogy újabban a gyűjtemény nem fejlődik. A három chicagói könyvtár közül egyedül a Chicago Public Libraryt érdemes megemlíteni népszerű szerzőkből álló gyűjteménye miatt. A Columbia Egyetem könyvtárának gyűjteménye feltűnően fejlődött 1959 óta, ami a New York Public Library nagy gyűjteményével együtt azt jelenti, hogy ezen a területen New York az a város, amely a legjobb kutatási lehetőségeket nyújtja... A minnesotai egyetem könyvtára csak nemrég fogott gyűjteménye kiépítéséhez; a szépirodalomra és annak tanulmányozásához szükséges anyagra fordítja a legnagyobb figyelmet, és lehetséges, hogy a gyűjtemény tartalmazni fogja a legfontosabb másodlagos forrásokat és a legjobb szövegkiadásokat.”

A lelőhelyek felsorolása a bibliográfiai bevezetőnek, amely 1295 annotált tételt tartalmaz, talán legfőbb érdekessége, de korántsem legnagyobb érdeme. Az anyag mintaszerű elrendezése, az általános jellegű és szakbibliográfiai források pontos

felsorolása, világos ismertetése és értékelése a magyar irodalomtörténeti és határterületi irodalom korszerű periodizáció alapján történt összefoglalása és végül mintegy 100 magyar író munkásságának bibliográfiai feltárása határozza meg a munka valódi értékét.

Az ismertetett művek és írók száma korlátozott. Bizonyára lehet vitázni a felett, hogy a kevés magyar író között kell-e ismertetni VAS GERE BEN vagy NYIRÓ József munkásságát, vagy hogy az élő írók névsora — DÉRY Tibor, ILLYÉS Gyula, KASSÁK Lajos, MÁRAI Sándor, NÉMETH László, SZABÓ Pál, TAMÁSI Áron, VERES Péter — nem szorulna-e kiegészítésre? Nyilván a külföldi könyvtárak gyűjteményeinek a hiányosságai adnak okot az ilyenfajta kifogásokra.

Egészében egy gondosan szerkesztett, sajtóhibáktól, elírásoktól mentes, kitűnő mutatókkal ellátott bibliográfiai munka fekszik előttünk, amely gyakorlati értékén túl az Amerikában született tudós szerző szép üzenete szülei hazájának.

SZENTMIHÁLYI JÁNOS

Guide to the world's abstracting and indexing services in science and technology. Washington, 1963, National Federation of Science Abstracting and Indexing Services. 183 l.

A hatvanas évek felé már újra égetően szükségessé vált a világ referáló és indexelő szolgálatai által kiadott folyóiratok összefoglaló jegyzékének az összeállítása. 1958-ban egyidőben vetette ezt föl a washingtoni National Federation of Science Abstracting and Indexing Services és a Library of Congress természettudományi és műszaki osztálya. Nem általános, hanem csak e két utóbbi hatalmas és viharosan fejlődő tudományos terület tájékoztató intézeti és ezek sajtójának e világjegyzékét sürgették. A két javaslattevő szervezet munkája és a National Science Foundation támogatása eredményeképpen született meg az újabb *Guide*, amely két korábbi jegyzéket, az 1959-ben kiadott FID-féle *Index Bibliographicus* 4. kiadásának első (Science and Technology) kötetét és a *Guide to U. S. indexing and abstracting services* 1960-ban megjelent *Science and technology* kötetét korszerűsíti.

A munka menete az volt, hogy a Library of Congress említett osztályának a munkatársai — átvizsgálván saját állományukat, továbbá az amerikai National Library of Agriculture és a National Library of Medicine állományát is — 3155 gyűj-

tött címből rostálták ki a világegjegyzékbe felveendő címeket. Így került ki a váltogatásból 40 országból eredő 1855 tájékoztató intézmény és ezek folyóiratainak a címe. (365 az USA-ból, 195 Nagybritanniából, 182 Nyugat-Németországból, 147 Franciaországból, 117 a Szovjetunióból, 79 hazánkból stb.). Nemzetközi kapcsolataink ezen a területen látnivalóan jól működnek, mert pl. a FARAGÓNÉ—JÁNSZKY-féle *Könyvtári tájékoztató* ilyen teljességű összeállítással nem szolgál.

A *Guide*-ben való gyors eligazodást kitűnő táblázatok szolgálják. Az első a tizedes osztályozás alapján ad áttekintést. A tájékoztató szolgálatok *leíró adatait* a rákövetkező *betűrendes fő rész* közli, és ezek a szolgáltatásokat ismertető leírások — a beszolgáltatott adatok változó bősége szerint — 12 kérdésre adnak feleletet. A leírások utolsó sora (vagy sorai) a szolgálatot jellemző *tárgyszavak* sűrített egymásutánja. Ezek a tárgyszavak *külön táblázatban* (Subject index) betűrendbe szedve, a fő rész tételszámaival felszerelve ismét visszakalauzolják a kutatót a részletes leíró részhez. A *földrajzi* mutató országonként sorolja fel a referáló, tájékoztató szolgálatok folyóiratainak a rövidített címeit. Gazdag mutatórendszerét könyvtárosaink figyelmébe ajánljuk.

Lapozgatjuk a *Kalauzt*. Tarka egyvelegben egymás mellett van itt hatósági tájékoztató intézet, országos szakkönyvtár, vállalati, kutatóintézeti könyvtár és dokumentációs iroda. Hatalmas referáló lapok évi száz abstract-nyi referátummal szolgáló kis lapocskákkal. A versengés a dokumentációs központ és szakkönyvtár között már a múlté.

KÓHALMI BÉLA

Bibliografia východného Slovenska 1945—1964. Hlavný red. Ladislav SOTÁK. Košice, 1963—, Štátna vedecká knižnica. Soks.

8. zv. BOHUŠ, Ivan: *Vysoké Tatry 1945—1961.* 1964. 414 l.

10. zv. REPČÁK, Jozef—POTEMRA, Michal: *História a národopis.* 1964. 335 l.

11. zv. **Bibliografia východného Slovenska 1962.** 1963. XXVI, 294 l.

Kelet-Szlovákia — néhány fejlettebb helytől eltekintve — Csehszlovákia legelmaradottabb területe volt. Ezért a szocialista állam terveiben ez az országrész mindig az egészét meghaladó fejlesztéssel szerepel. A helyzet illetően való állása teljes mértékben indokolja azokat a regionális bibliográfiai erőfeszítéseket, amelyeknek központja a kassai Tudományos Könyvtár.

A címben felsorolt három kötet a könyvtár legjelentősebb vállalkozásának: Kelet-Szlovákia 1945—1964 közötti évkörre vonatkozó regionális bibliográfiájának eddig elkészült és kiadott része. A 13 kötetre tervezett ciklus az alábbiak szerint válik teljessé: 1. Politikai és közélet, 2. Gazdasági építőmunka, közgazdasági kérdések, 3. Mezőgazdaság, 4. Ipar, 5. Irodalom és nyelvtudomány, 6. Művészet, 7. Természettudományok, egészségügy, sport, 8. Magas Tátra, 9. Közoktatás, kultúra, népművelés, 10. Történelem és néprajz, 11. A terület 1962. évi irodalma, 12. A terület 1963—1964. évi irodalma, 13. Kumulatív mutatók az 1—12. kötethez.

A ciklus beosztása a munkálatok koncepcióváltozásáról árulkodik. A bibliográfiát kezdetben éves összefoglalók formájában képzelhették el, és kiadásához is így fogtak hozzá. Csak az 1962. évi kötet tapasztalatai alapján döntöttek az irodalmat 1945—1961 között feltáró tematikus kötetek mellett. Bizonyosága ez annak, hogy közép-európai méretű régiókban a regionális bibliográfiáknak csupán nagyobb időszakokat felölölő retrospektív válfajai művelhetők a tudományos tájékoztatás igényei kielégítésének reményével.

A vállalkozás az adott területre vonatkozás kritériumát fogadta el alapelveül, és szerencsésen elkerülte a területen való megjelenés szerinti felvétel csábításait. A nemzeti bibliográfiához és repertóriumhoz képest mélyebben tárja fel a területre vonatkozó dokumentumokat. Ezt részben a helyi sajtó publikációinak, részben a hagyományosan fel nem tárt dokumentumoknak (lényeges és más dokumentummal nem pótolható információt hordozó kisnyomtatványok, publikálatlan anyagok, hangrögzítések, rádióműsorok jegyzőkönyvei) felvételével éri el. Minthogy — nemzeti bibliográfiák figyelése, illetve sajtófigyelőszolgálatok előfizetése segítségével — felveszi a területre vonatkozó külföldi (elsősorban: népi demokratikus) anyagot is, a gyűjtés horizontálisan is túllép a nemzeti bibliográfia határain.

A fenti elvek szerint a majdnem két évtizedes tárgyidőszakra összegyűjtött címanyag — a *Magas Tátra* és a *Történelem és néprajz* kötet tanúsága szerint — még árnyalt tárgyi bontásban is olyan kiegyenlített információbőséget kínál, amelynek figyelembevétele a terület gazdasági és kulturális fejlesztésénél már nem nélkülözhető.

A 10. kötet bevezetőjében Ladislav SOTÁK, a ciklus főszerkesztője azt írja, hogy a bibliográfia kiadásával kapcsolatban két lehetőség között választhattak:

vagy várnak még 2–3 évet, s akkorra hibátlanabb művel jelentkezhetnek, vagy — a társadalmi szükségletre hivatkozva — vállalják a nagyobb kockázatot. Mi a nagytávlatú alkotás első kötetének apró, de bosszantó fogyatékoságait (sok a nem autopszia alapján felvett cím, s ennek következtében a felvételek egyenetlenek, az egyes címszavakon belül a fontossági és az időrendi felsorolás tipográfiai megkülönböztetés nélkül keveredik, az alkalmazott stencil-technika szegényes lehetőségeit sem használja ki a publikáció) látva, inkább az első lehetőséget választottuk volna.

Nem lenne baj, ha a további kötetekre kicsit még várnunk kellene, s a hosszabb kihordási időért cserébe körültekintőbben szerkesztett és tipográfiailag áttekinthetőbb köteteket kapnánk cserébe. Az alighanem egyszeri lehetőséget jelentő vállalkozást kár lenne felületi hibákkal és jellegtelen, szürke külalakokkal diszkreditálni.

FUTALA TIBOR

Bibliographie zur Geschichte der Stadt Leipzig. Sonderband 3. Die Kunst. Bearb. von Edith ROTHE. Weimar, 1964, H. Böhlau Nachf. 431 l.

Lipce nyolcszáz éves. Múltjához méltó bibliográfiát kapott, amelyben izgalmas felfedezés is bőven akadna. A nagyszabású és folyamatban levő vállalkozást nehéz megítélni egyetlen kötet alapján, akkor is, ha az önmagában is lezárt részt képvisel. Lipce történetének a bibliográfiáját a szerkesztők mintegy 44 ezer tételes összeállításra tervezték, a jelenlegi harmadik kötet ebből az óriási anyagból 7600 egységet regisztrál. Ebből a város zenei életére 2400, a színházakra mintegy 2000 cím jut, a többi megoszlik az irodalom, képzőművészet, film stb. között. Az anyaggyűjtést 1960-nal zárták le, néhány fontos művet azonban felvettek akkor is, ha 1960 után jelent meg. A lezárás időpontját az indokolja, hogy az 1960 utáni anyag kurrens összeállításokban kapott helyet.

A címanyag rendező elvénél a szerkesztők a szakrendet választották. A szakrend kialakításában elkerültek minden mechanikus ismétlődést, a világosan tagolt, meglepően egyszerű szisztémát a kívánalmaknak megfelelően kombinálták a második rendező elvnek választott szerzői betű-, illetve időrenddel. Akiben jogosan merülnek fel kétségek aziránt, hogy szakrendszerek alkalmasak-e ilyen mennyiségű anyag tematikai visszakeresését biztosítani, az ne sajnálja a fáradságot, és nézze meg a ritka kivételt. A szerkezet sikerült

voltát a szerző is érzi, s ezzel indokolja, hogy egy névmutató kivételével minden más regisztert mellőzött. Persze van egy titka annak, hogy egy bibliográfia világos, áttekinthető, a visszakeresés egyszerű és kézenfekvő legyen: bátran kell szelektálni! Bármennyire is közhely ez a megállapítás, a bibliográfus munkájának a minőségi értékelése mégis azon a ponton fordul meg, hogy képes-e megfelelni a válogatás lényegi funkciójának: kevesebb művel többet adni. (Az sem lehet véletlen, hogy a *Budapest-bibliográfia* kritikusi az egyébként igen jó összeállítást a szerkezet helyenkénti mechanikus jellege mellett elsősorban túlzúsóftoltsága miatt marasztalták el.) A helytörténet komplex jellege miatt természetesen egyetlen könyvészeti munka sem lehet tökéletes. Csak fájlalni tudjuk, hogy Lipce történetének a bibliográfiájában az irodalomról szóló fejezet vérszegényebb, mint pl. a zenei vagy képzőművészeti rész. Az irodalmi anyag egy része ugyanis az *Egyetem* kötetébe került. Tehát széttöredezett. A címek jelentős része természetesen annotált.

Érdekesége a bibliográfiának, hogy szakrendje ellenére kitűnő bibliográfiai segédeszköz. A szakrend megfelelő részénél mindig találunk személyekről szóló részeket: a művész nevét ritkított szedéssel, a név után évszámadatokat a születés és halálozás évével, majd egy-kétsoros megjegyzés arról, hogy az illetőnek milyen kapcsolata volt Lipcésével. Ezután következik a vonatkozó irodalom. A személyek visszakeresését névmutató segíti elő.

Befejezésül annyit jegyünk meg, hogy a szerkesztőknek nem állt rendelkezésére egy gondozott Lipce-gyűjtemény. Az anyagot könyvtárak, levéltárak, múzeumok, egyetemi intézetek, sőt magángyűjtemények gondos tanulmányozásával kellett összegyűjtenie.

HORVÁTH TIBOR

Bánó Zsuzsa: Kurrens szakfolyóiratok Vas megye üzemi műszaki és intézményi könyvtáraiban. (Boríték cím: Szakfolyóiratok lelőhelyjegyzéke.) [Szombathely], 1965, Vas megyei Könyvtárközi Bizottság, Városi Tanács soksz. 45 lev.

A megyei könyvtárak megélni kívánó tudományos kiadó-tevékenységében — amelyben a periodika-címjegyzékek eddig is tekintélyes helyet foglaltak el — új szint csillogtat ez a tudunkkal első megyei szintű központi folyóiratkatalógus. Az összeállítás azokat a folyóiratokat vette figyelembe, amelyek 1965-ben a megye könyvtári intézményeibe jártak. Nem tesz különbséget bel- és külföldi anyag között,

viszont csak szorosan vett szakfolyóiratokra terjeszkedik ki, nem közli a képes újságok, a napilapok, a divatlapok és vicclapok adatait. Elsődleges célja — mint azt szűkszavú, de precíz előszavában mondja — a folyóiratok helyi jellegű könyvtárközi kölcsönzésének az elősegítése.

A betűrendes címjegyzék 720 számozott tételt tartalmaz; ezek jelentős része Vas megye különféle üzemének a műszaki könyvtáraiba jár — a szám elég jelentős ahhoz, hogy a Berzsényi Dániel Könyvtár által felajánlott segítséggel forgalmazva regionális szinten elég messze terjedő kutatói igényt elégítsen ki. A lelőhelyet az egyes könyvtárak országos kódrendszere szerint határozza meg; ezek jegyzéke megelőzi, a betűrendes tárgymutató követi a betűrendes katalógus-részt.

Célja és rendeltetése a kis könyvecskének nem az országos lelőhelyjegyzék kicsinyített változatának a közreadása, hanem konkrét helyi igények kiszolgálása. Sőt, menjünk tovább, ilyen igények felkeltése is mind a helyi szakemberek, mind az átlagolvasók sorában. Ezért jó kezdeményezés, még mindig nem túl bő periódika-bibliográfiai irodalmunk fontos gyarapodása.

D. B.

Brasseur, Paul: Bibliographie générale du Mali. Anciens Soudan Français et Haut-Sénégal-Niger. Dakar, 1964, IFAN. 461 l. (Catalogues et documents 16.)

Az új afrikai államok közül ezúttal a Mali Köztársaság jelentkezett az országra vonatkozó irodalom retrospektív bibliográfiai feldolgozásával. Ez a vállalkozás a dakari egyetem Francia-Fekete-Afrika Intézetének keretein belül, az Intézet dokumentációs kiadványai sorában jelent meg. Mali mint a Francia-Afrika része már az első világháborút megelőző években felkeltette a bibliográfusok érdeklődését. Edmond JOUCLA 1912-ben adta ki Francia-Afrika első bibliográfiáját, amelyben már jelentős szerepet kapott a jelenlegi Mali Köztársaság területére vonatkozó irodalom. Ezt az anyagot számos tétellel bővítette és újra kiadta G. GANDIDIER 1937-ben. A Mali Köztársaság területére vonatkozó angol nyelvű összefoglalás, amely csak a társadalomtudományi publikációkat tartalmazza, 1942-ben jelent meg először.

P. BRASSEUR bibliográfiája teljességre törekszik, nem csupán nyomtatott forrásokból dolgozik, hanem a levéltárakban található iratanyagot is feltárja. Gazdasági intézmények kimutatásait épp úgy megtaláljuk, mint a kéziratos források sokszorosított változatait. A szerző az irodalmat speciális szakrendben dolgozza fel.

A természeti adottságok irodalmával vezetni be a gyűjteményt. Itt találjuk a meteorológiai, geológiai, geomorfológiai, hidrológiai anyagot. A szakbeosztás következő nagyobb egysége a botanika, majd a zoológia. Az egyes állatfajok a szakkutató számára egyértelmű fejlődésrendszertani felosztásban követik egymást. A bibliográfia IV. fejezete a társadalomtudományi irodalmat regisztrálja. Az általános antropológiai, demográfiai, közegészségügyi és szociológiai irodalmat tárja fel a szerző ebben a fejezetben a lehető legrészletesebb bontásban.

Az új afrikai államok egyik különleges jellemvonása, hogy a lakosság túlnyomó többsége nem tartozik az úgynevezett nagy európai vallásokhoz. Ennek megfelelően a vallástörténetek érdeklődésének igen nagy részét az afrikai törzsi vallások kutatása foglalta le. Az európai vallástörténet modern irányzatai mind az afrikai valláskultúrákhoz fordultak tételeik bizonyításakor, így aránytalanul nagy vallástörténeti, etnográfiai és nyelvészeti irodalom alakult ki. Ennek megfelelően a bibliográfia is igen bő anyagot ad e témakörökből. A fentiekkel azonos a helyzet a történelem és az archeológia területén. A kötet külön fejezetet szentel az ásatási eredményeknek, és igen nagy számban szerepelnek az utalások. Az előbbieket az anyag természetének megfelelően időrendben vonultatja fel a szerző. Ez a fejezet az európai művelődéstörténettel áll szoros kapcsolatban. Az ókortól napjainkig több mint ötszáz tudományos értékű utalás jelent meg a különböző európai szerzők tollából. Figyelemre méltó a történelemmel foglalkozó fejezet szerkezeti felépítése. A szerző itt is követi eddigi módszerét, amely az általános művek felsorolása után az időrendet tartja szem előtt, de az egyes korszakokat a tárgyalta területen feltűnő és alábukó birodalmak szerint csoportosítja. Külön fejezeteket alkotnak a francia helytartók, főbiztosok, kormányzók, éles határvonalall elválasztva az európai hódítás előtti korszak irodalmi feldolgozásaitól.

A gazdasági élet, szociológiai témák után a Mali Köztársaság területén élt, illetve élő személyekre vonatkozó biográfiákat találjuk. Itt nem csupán az afrikai származású személyekről találunk irodalmat, hanem a múlt és jelen minden olyan egyéniségéről, aki valamilyen vonatkozásban állott a Mali Köztársaság területén egykor levő francia gyarmati területtel és a mai Malivel.

A bibliográfiát jól használható pontos név- és tárgymutató egészíti ki.

DÁN RÓBERT

Gyorstájékoztató a magyar könyvtártudományi irodalomról. Gyorstájékoztató a külföldi könyvtártudományi irodalomról. Kiad. az OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központja. Szerk. BÓDAY Pál. Ind. 1965. Megj. havonta, ill. kéthetenként.

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ évek óta egyre tökéletesíti a hazai és külföldi könyvtártudományi irodalom dokumentációját. A külföldi szakirodalom kurrens regisztrálását 1959-től a *Könyvtári Figyelő* c. folyóirat közölte, 1962-től már önálló kiadványként jelent meg a *Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom* c. bibliográfia, amely a külföldi irodalomon kívül a teljes hazai anyagot is feltárta. 1964 decemberében zajlott le Budapesten a szocialista országok könyvtártudományi és módszertani központjainak tanácskozása, ahol ajánlást fogadtak el a nemzeti könyvtártudományi szakirodalom kurrens regisztrálására. E megállapodás eredményeként indította el a Könyvtártudományi és Módszertani Központ 1965-től *Gyorstájékoztatóját* két sorozatban. A magyar sorozat a teljes hazai könyvtártudományi irodalom bibliográfiáját közli orosz, német és angol címfordítással. Tartalmazza az önálló kiadványokat, a könyvtártudományi periodikumok induló számait, a könyvtári és dokumentációs szakfolyóiratok cikkeit, a szóródás területén jelentkező valamennyi könyvtártudományi vonatkozású cikket, továbbá a szűk publicitását vagy nem publikált dokumentumokat, amelyek a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban megtalálhatók. (Kongresszusi anyagok, szakmai beszámolók, jelentések.) A külföldi sorozat a külföldi könyvtári és dokumentációs folyóiratok cikkeit tárja fel magyar címfordítással, valamint a Könyvtártudományi Szakkönyvtár új beszerzésű külföldi könyveit. Mindkét sorozat A4-es formátumú szabadlappalaps rendszerben, egy lapos nyomásban jelenik meg, felvágva alkalmas kartoték készítésére is. A tájékozódást helyenként annotációk könnyítik meg. Mivel a *Gyorstájékoztató* nem szakbibliográfia, hanem „újdonság-értesítés”, folyóiratok folyamatosan közölt tartalomjegyzéke — „current contents” —, anyagát nem csoportosítja, hanem a dokumentumok feldolgozási sorrendjében közli. E korszerű tájékoztatási forma nagyobb időszakonként megjelenő mutatók rendszerével válik a visszakeresés eszközévé. (Betűrendes szerzői, testületi, személyi, anonim művek esetén címmutató, valamint tárgymutató.) A negyedévenként megjelenő és folyamatosan kumuláló mutatók idővel ún. referáltsági mutatóvól is kiegészülnek.

A *Gyorstájékoztatók* jelentősége, hogy megoldják a kurrens könyvtártudományi

dokumentáció legfontosabb feladatait, a szakirodalom kétirányú közvetítését: a nemzetközi irodalom hazai dokumentációját éppúgy, mint a magyar irodalom külföldi referálását. A nemzetközi visszhang máris igen kedvező, a szerkesztőséghez a világ minden tájáról érkezett levelek, ill. a már nyomtatásban is megjelent ismertetések ezt meggyőzően bizonyítják. (*FID News Bulletin*. 1965. Vol. 15. No. 6. *Scientific Information Notes. National Science Foundation*. 1965. Vol. 7. No. 2. 1—19. 1. *Der Bibliothekar*. 1965. No. 5. 553—554. 1.) Ugyancsak a budapesti értekezlet eredményeképpen indította meg a moszkvai Lenin Könyvtár Módszertani Osztálya 1965 áprilisában a szovjet könyvtártudományi irodalom kurrens szemlét (*Bibliotekovedenie i Bibliografija*).

A *Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom* c. bibliográfia a jövőben évenként jelenik meg és csak szelektív anyagot tartalmaz.

SOMKUTI GABRIELLA

Technical books in print 1964—5. A reference catalogue. London, 1964, Whitaker. 212 l.

Könnyen kezelhető, jól szerkesztett, tartalmában és formájában is magas színvonalú kézikönyvet, tájékoztató katalógust állított össze az angol könyvkiadók szövetségének technikai és tudományos csoportja. Az 1964 novemberében megjelent könyv célja az volt, hogy átfogó, lehetőleg teljes és gyors tájékoztatást nyújtson a legfrissebb angol műszaki könyvtermésről, azaz mindazon művekről, amelyeknek címei a kiadáskor már ismertek voltak, minden „tengerentúli és hazai érdeklődő” számára. A jegyzék azonban annyiban bizonytalansághat hagyja az érdeklődőt, hogy az ott feltüntetett könyvek a kiadáskor is kaphatók-e már vagy csak későbbi időpontban, s mikor fognak megjelenni?

A mű értékét emeli az a tény, hogy a kiadók legszélesebb körére kiterjeszkedik. 118 kiadó adta össze az anyagot. Ezek adatait, címeit stb. külön mutató tünteti fel. A kiadvány mielőbbi piacra kerülése miatt igen fontos volt a gyors összeállítás. Ebből adódóan aztán pl. a Pergamon és a McGraw—Hill kiadók anyaga egészen, ill. részben már nem volt beilleszthető. Ez annál is inkább sajnálatos hiányosság, mert mindkettő a nagy kiadók közül való. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a kiadók, persze érdekeikből kifolyóan is, igen nagy gonddal állították össze listáikat.

A címek száma 8800. Ily nagyszámú címanyag gyakorlati használatának igazi értékét mind a kiadvány szerkezete adja meg. A mű két fő része a szokásos: elől a szakok szerinti csoportosítás, a második részben pedig ugyanazon művek szerzők és címek szerint is.

A szakcsoportosítás DEWEY 600 csoportján alapul. 27 fő és 135 alcsoportban szerepelnek az egyes művek. E csoportosítás számunkra szokatlan és vitatható is. A 69. csoport egymaga a kémia, a 71. pedig a horológia; a kettő arányának különbsége óriási. Ugyanakkor a kémiai technológia könyvei a 109–122. csoportokban szerepelnek. A művelődési könyvek között szerepelnek a mező-, kert- és erdőgazdaság szakkönyvei is. A csoportokon belül a szerzők betűrendjét követi a felsorolás, amely tartalmazza a szerzőt, a címet, a kiadást, az árat és a kiadót.

A második rész a betűrendes szerzői és cím szerinti felsorolás, a szakrendi rész lapszámaira való utalással. Minden egyes mű tehát kétszer szerepel e részben: szerzője és címe szerint is külön-külön. (A szakrendi részzel együtt tehát háromszor fordul elő minden mű.) Az adatok is mindig teljes formájukkal ismétlődnek, az ide-oda utalás, keresgélés tehát kiküszöbölődik. Ez igen emeli a könyv használhatóságát. A mutatók tipográfiája is igen jó.

HODINKA LÁSZLÓ

Dummer, G. W. A. — Robertson, J. M.: The electronics book list. London, 1964, United Trade Press. 148 l.

Ez a bibliográfia az egyik „legkor-szerűbb” tudomány: az elektronika tárgykörébe vágó könyveket foglalja össze. Ez a rohamosan fejlődő ismeretág — mint ismeretes — a dokumentáció számára is sok lehetőséget teremt a gépi adattárolással és visszakereséssel. Ezért fontos számunkra is az áttekintés az elektronika irodalma felett. A kötetet hivatott szerzők állították össze, G. W. A. DUMMER és J. M. RO-

BERTSON kiváló ismerője az elektronikus áramkörök alkatelémei és megbízhatósága tárgykörének, a jegyzék is több idevágó műveket sorolja fel.

A szerkesztők elsősorban az elektronika műszaki vonatkozásait állították előtérbe. Az általános részben 7, a részletes részben pedig 43 csoportba mintegy 1100 könyvet soroltak, s megadják azok bibliográfiai adatait beleértve árukat is. Az általános jellegű csoportokban a kézi- és segédkönyveket, a szakszótárakat és enciklopédiákat, a táblázatokat stb. találjuk, a részletes rész pedig az elektronikus áramköri elemek és anyagok, áramkörök, készülékek és felhasználásuk, valamint a különféle technikák és technológiák irodalmát ismer-teti. Ezt a beosztást a szerkesztők a további kiadásokban — az igényeknek és fejlődésnek megfelelően — további csoportokkal kívánják kiegészíteni.

A bibliográfia nem törekszik teljességre, a válogatás során az egyes csoportokban szerepel a kérdés néhány alapvető jelentőségű feldolgozása, többséggel azonban az utolsó 4–5 év irodalma. Persze a válogatás sohasem lehet mentes szubjektív szempontoktól. A bibliográfia elsősorban az angol nyelven olvasók számára készült, s ezzel magyarázható, hogy mintegy 90%-ban angol nyelvű műveket tartalmaz. A további könyvek főleg német, francia és csehszlovák művek, viszont olyan fejlett elektronikával rendelkező országok, mint a Szovjetunió és Japán, mindössze néhány angol fordítással képviseltetik magukat.

Előnye az összeállításnak, amely nemcsak az új vívmányokkal és fejlődési irányokkal (maserek és laserek, mikroelektronika stb.) foglalkozó műveket kíséri figyelemmel, hanem tájékoztat olyan problémakörökben is, amelyek az elektronikus készülékek nagy számban és széles körben való elterjedésével kapcsolatban merültek fel (minőségvizsgálat, megbízhatóság, javítás és karbantartás, környezeti hatások).

A kötetet a brit kiadóvállalatok címjegyzéke egészíti ki.

GERGELY CSABA

Helyreigazítás. Folyóiratunk 1965. évi 4. számában a 371. lapon a *Hírek* rovat első bekezdésében a 6–7. sor helyes szövege: „... disszertáció címe: *A demokritosi és az epikureus*”.

A kiadvány előfizethető vagy példányként megvásárolható: az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, Budapest V., Alkotmány u. 21, telefon: 111-010, MNB egyszámú szám: 46, csekkbeírási számla: 05.515, 111-46. Az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLT ban, Budapest V., Vác u. 22, telefon: 185-612. A POSTA KÖZPONTI HIRLAPIRODA 1. számú HIRLAPBOLTJÁ-ban, Budapest, V., József nádor tér 1. és bármely postahivatalban. Csekkszámlaszám: egyenlő 61.257, közületi: 61.066. MNB egyszámlaszám: 8. Előfizetési díj egy évre 60,— Ft.

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Merkly László

A kézirat a nyomdába érkezett: 1965. XI. 17. — Példányszám: 1100 — Terjedelem: 9,8 (A/5) ív

66.61591 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

TARTALOM

<i>Mezey László</i> : A latin írás magyarországi történetéből	1
<i>Bükyné Horváth Mária</i> : A Landerer-család és nyomdászati vállalkozásai — Die Familie Landerer und ihre Buchdruckerunternehmungen	10
<i>D. Szemző Piroska</i> : Kiadástörténet és irodalomtörténet — Verlagsgeschichte und Literaturgeschichte	28

K Ö Z L E M É N Y E K

<i>Módis László</i> : Apáczai Csere János héber könyvbejegyzése	39
<i>Herepei János</i> : Apáczai Debrecenben őrzött könyvbejegyzései	40
<i>Scheiber Sándor</i> : Még egyszer Apáczai Csere János héber könyvbejegyzéséről ...	43
<i>Dezsényi Béla</i> : A Rajzolatok kiadási és terjesztési problémái az 1830-as évek végén	44
<i>Kozocsa Sándor</i> : Az „Il principe” első magyar fordítása	47
<i>Turányi Kornél</i> : A Magyar Könyvészet programja	49
<i>Becsky Andor</i> : Szamuely Tibor tábori újságai	50
<i>Hollós Róbert</i> : Ismeretlen Móra-kötet	54
<i>Tiszay Andor</i> : A Világirodalmi Szemle négy éve (1935—1938)	56

M A G Y A R K Ö N Y V E S H Á Z

<i>Hervay Ferenc</i> : A XV—XVI. századi magyarországi könyvnyomtatás számokban	63
<i>Vértesy Miklós</i> : Magyar nyelvű könyvek az Egyetemi Könyvtár régi állományában	66
<i>Kelecsényi Ákos</i> : Méliusz Herbáriumának két feltételezett kiadása	70
<i>Borsa Gedeon</i> : A „Fortuna” sorsvetőkönyv eredete és utóélete	75
<i>Kovács Zoltán</i> : Illyés András szentírási könyvecskéjének magyar fordítása.....	81

F I G Y E L Ő

<i>Haraszthy Gyula</i> : A magyar nemzeti bibliográfia fejlődése	83
<i>Rózsa György</i> : Megjegyzések egy új amerikai bibliográfiai kézikönyvről	89
<i>Vavrincez Veronika</i> : Zenei incipitek notációjának újabb lehetőségei	90
<i>Dezsényi Béla</i> : Otto Groth	92
HIREK : A Nemzetközi Társadalomtudományi Dokumentációs Bizottság budapesti ülészaka — Magyar irodalom. Húsz év könyvkiadása (<i>B.</i>) — Felsőoktatási Szakirodalmi Szemle — A német-sajtó mikrofilm-archívuma (<i>Da.</i>) — Politikai plakátok 1945—1965 — Alkalmazott grafika (<i>Munkácsi Piroska</i>)	93

S Z E M L E

Tanulmányok a csehszlovák—magyar irodalmi kapcsolatok köréből — Dejiny a narody. (Ism. <i>Dezsényi Béla</i>)	96
Bibliotekovedenie i bibliografija za rubezsom (Ism. <i>Rózsa György</i>)	98
15 év a mezőgazdaság szolgálatában (Ism. <i>Wallshausen Gyula</i>)	98
Málek, Rudolf—Petrtýl, Miroslav: Kniha a Prazane (Ism. <i>Kindlovits Kálmán</i>) ..	99
Šamurin, E. I.: Geschichte Klassifikation (Ism. <i>Takács Menyhért</i>)	100
World press. Newspapers and news agencies (Ism. <i>Gombocz István</i>)	101
Lister, Raymond: How to identify old maps and globes (Ism. <i>Fallenbüchl Zoltán</i>)	102
A vezetés és igazgatás korszerű tudományos megalapozása (Ism. <i>Rózsa György</i>)	103
Strauss, L. J.—Strieby, I. M.—Brown, A. L.: Scientific and technical libraries (Ism. <i>Szilágyi Tibor</i>)	103
McColvin, Lionel Roy—Reeves, Harold: Music libraries (Ism. <i>Vavrincez Veronika</i>)	104
Manuel pratique de reproduction documentaire et de sélection (Ism. <i>Németh Béla</i>)	104

B I B L I O G R Á F I Á K

A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945—1954 (Ism. <i>Szentmihályi János</i>)	105
Tezla, Albert: An introductory bibliography to the study of Hungarian literature (Ism. <i>Szentmihályi János</i>)	106
Guide to the world's abstracting and indexing services (Ism. <i>Kőhalmi Béla</i>)	107
Bibliografia východného Slovenska 1945—1964 (Ism. <i>Futala Tibor</i>)	108
Bibliographie zur Geschichte der Stadt Leipzig (Ism. <i>Horváth Tibor</i>)	109
Bánó Zsuzsa: Kurrens szakfolyóiratok Vas megye könyvtáraiban (Ism. <i>D. B.</i>)	109
Brasseur, Paule: Bibliographie générale du Mali (Ism. <i>Dán Róbert</i>)	110
Gyorstájékoztató a magyar könyvtártudományi irodalomról — Gyorstájékoztató a külföldi könyvtártudományi irodalomról (Ism. <i>Somkuti Gabriella</i>)	111
Technical books in print 1964—5 (Ism. <i>Hodinka László</i>)	111
Dummer, G. W. A.—Robertson, J. M.: The electronics book list (Ism. <i>Gergely Osaba</i>)	112

TABLE DES MATIÈRES

<i>L. Mezey</i> : Contributions à l'histoire de l'écriture latine en Hongrie	1
<i>M. Büky-Horváth</i> : La famille Landerer et ses entreprises typographiques (Avec résumé en allemand)	10
<i>P. D. Szemzö</i> : Histoire de l'édition et histoire littéraire (Avec résumé en allemand)	28

CONTRIBUTIONS HISTORIQUES

<i>L. Módis</i> : Annotation hébraïque dans un livre appartenant à János Apáczai Csere	39
<i>J. Herepei</i> : Les annotations de Apáczai Csere dans ses livres conservés à Debrecen	40
<i>S. Scheiber</i> : Du nouveau sur la note marginale hébraïque de János Apáczai Csere	43
<i>B. Dezsényi</i> : Les problèmes de l'édition et du colportage à propos de la revue	44
<i>S. Kozocsa</i> : La première traduction hongroise de „Il principe” de Machiavel	47
<i>K. Turányi</i> : Le programme de la Bibliographie Hongroise	49
<i>A. Becsky</i> : Les journaux de camp rédigés par Tibor Szamuely pendant la 1 ^{re} guerre mondiale	50
<i>R. Hollós</i> : Édition inconnue d'un livre de Ferenc Móra	54
<i>A. Tiszay</i> : Quatre ans de la revue „Világirodalmi Szemle” (1935—1938)	56

ANCIENS IMPRIMÉS HONGROIS

<i>F. Hervay</i> : Chiffres à l'appui sur l'imprimerie de Hongrie dans les XV—XVI ^e siècles	63
<i>M. Vértessy</i> : Livres en langue hongroise dans le fonds ancien de la Bibliothèque Universitaire de Budapest	66
<i>Á. Kelecsényi</i> : Sur deux éditions supposées du Herbarium de Méliusz	70
<i>G. Borsa</i> : L'origine et les éditions successives du livre des sorts de la „Fortune”	75
<i>Z. Kovách</i> : La traduction hongroise du livre biblique de András Illyés	81

CHRONIQUE

<i>Gy. Haraszthy</i> : Le développement de la bibliographie nationale hongroise	83
<i>Gy. Rózsa</i> : Remarques sur un nouveau manuel américain de bibliographie	89
<i>V. Vavríneckz</i> : Nouvelles possibilités de la notation des „incipit” musicales	90
<i>B. Dezsényi</i> : Otto Groth	92
NOUVELLES	93

COMPTES RENDUS CRITIQUES

Tanulmányok a csehszlovák—magyar irodalmi kapcsolatok köréből — Dejiny a narody. (<i>B. Dezsényi</i>)	96
Bibliotekovedenie i bibliografija za rubezsom (<i>Gy. Rózsa</i>)	98
15 év a mezőgazdaság szolgálatában (<i>Gy. Wallshausen</i>)	98
Málek, Rudolf—Petřtýl, Miroslav: Knihy a Prazane (<i>K. Kindlovits</i>)	99
Šamurin, E. I.: Geschichte der Klassifikation (<i>M. Takács</i>)	100
World press. Newspapers and news agencies (<i>I. Gombocz</i>)	101
Lister, Raymond: How to identify old maps and globes (<i>Z. Fallenbüchl</i>)	102
A vezetés és igazgatás korszerű tudományos megalapozása (<i>Gy. Rózsa</i>)	103
Straus, L. J.—Strieby, I. M.—Brown, A. L.: Scientific and technical libraries ..	103
McColvin, Lionel Roy—Reeves, Harold: Musical libraries (<i>V. Vavríneckz</i>)	104
Manuel pratique de reproduction documentaire et de sélection (<i>B. Németh</i>)	104

BIBLIOGRAPHIES

A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945—1954 (<i>J. Szentmihályi</i>)	105
Tezla, Albert: An introductory bibliography to the study of Hungarian literature (<i>J. Szentmihályi</i>)	106
Guide to the world's abstracting and indexing services (<i>B. Kőhalmi</i>)	107
Bibliografija východného Slovenska 1945—1964 (<i>T. Futala</i>)	108
Bibliographie zur Geschichte der Stadt Leipzig (<i>T. Horváth</i>)	109
Bánó Zsuzsanna: Kurrens szakfolyóiratok Vas megye könyvtáraiban (<i>B. D.</i>) ..	109
Brasseur, Paule: Bibliographie générale du Mali (<i>R. Dán</i>)	110
Gyorstájékoztató a magyar könyvtártudományi irodalomról — Gyorstájékoztató a külföldi könyvtártudományi irodalomról (<i>G. Somkuti</i>)	111
Technical books in print 1964—5 (<i>L. Hodinka</i>)	111
Dummer, G. W. A.—Robertson, J. M.: The electronics book list (<i>Cs. Gergely</i>)	112